

Aktivistí o práve na dobrú samosprávu a jej verejnej kontrole

Združenie občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS) organizovalo s podporou OSF počas prvého marcového víkendu v Lúčkach pri Kremnici seminár Verejná kontrola obecnej samosprávy. Súčasťou programu bol i workshop Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KI) pod názvom Právo na dobrú samosprávu, ktorý sa uskutočnil v rámci rovnomenného aktuálne realizovaného projektu s podporou Úradu vlády SR zameraného na pomoc ľuďom, ktorí sa aktívne zaoberajú uplatňovaním svojich práv vo vzťahu k samospráve.

Počas piatkového večera tri desiatky aktivistov a poslancov samosprávy diskutovalo o možnostiach verejnej kontroly a zákonnosti v samosprávach, pričom poukazovali na problémy na konkrétnych [príkladoch desiatok obcí z rôznych regiónov](#) [1]. O svojom boji za zákonnosť v samosprávach hovorili spomedzi zúčastnených okrem iných i [laureátka ocenenia Biela vrana Erika Lakatošová](#) [2] z obce Ruská či [hlavná kontrolórka obce Šoporňa Milena Veresová](#) [3], ktorá bola starostom v rozpore so zákonom prepustená.

Sobotňajší program začal KI workshopom Právo na dobrú samosprávu, v rámci ktorého analytik KI Dušan Sloboda oboznámil účastníkov s čiastkovými výstupmi projektu a v diskusii získaval od nich spätnú väzbu. Ondrej Dostál hovoril o tom, ako obce, mestá a mestské časti reagujú na žiadosti o sprístupnenie informácií a ďalej prezentoval, že v rámci podpory aktívnych občanov KI pripravuje modelové vzorové dokumenty a návody, ako postupovať v jednotlivých konkrétnych situáciách pri uplatňovaní práva na informácie.

Analytik KI Ivan Kuhn, ktorý pôsobí tiež ako poslanec mestského zastupiteľstva v Rožňave, na prípadovej štúdii z prostredia viacerých našich miest poukázal na to, ako infozákon a ďalšie verejne dostupné nástroje, [medzi nimi napríklad foaf.sk](#) [4], môžu pomôcť pri overovaní podozrení z klientelizmu a korupcie vo verejnom obstarávaní.

Právnik Pavel Nechala, ktorý dlhé roky spolupracuje s Transparency International Slovensko (TIS), [prezentoval ústavný zákon o konflikte záujmov](#) [5] a spoločne s prítomnými diskutoval o jeho uplatňovaní v prostredí samosprávy.

Ľudovít Budzák, prezident Združenia hlavných kontrolórov miest a obcí SR, prezentoval účastníkom prácu hlavného kontrolóra, správy ktorého nemusia byť len formálne a pre samosprávu môžu byť neraz i nepríjemné, pričom výkon funkcie hlavného kontrolóra môže vyžadovať i nadmieru občianskej statočnosti, [ako je to i v prípade Devínskej Novej Vsi](#) [6]. Z diskusie účastníkov o pôsobení hlavných kontrolórov vyplynulo, že hlavnými problémami pri výkone tejto funkcie je absentujúce posilnenie nezávislosti postavenia hlavných kontrolórov a malé formálne úväzky v stovkách malých obcí.

Vo večernej diskusii o práve a bezprávi v našich samosprávach hľadali prítomní účastníci spoločne s poslancom Národnej rady SR Radoslavom Prochádzkom riešenia, ako sa dá realizovať verejná kontrola a zákonnosť v samosprávach v dnešnom legislatívnom rámci, ktoré ustanovenia zákonov by bolo vhodné meniť a kde nepomôže ani zmena zákonov, ak im nepredchádza i zmena v myslení a konaní občanov.

V nedeľňajšom záverečnom bloku seminára analytik KI Dušan Sloboda [prezentoval potrebu realizácie komunálnej reformy](#) [7], teda zlučovania obcí na Slovensku, ktorú treba chápať ako súčasť cesty k lepšej správe vecí

---

verejných.

Dušan Sloboda
analytik Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika

V Bratislave dňa 4. marca 2013.